

HISTORIA ODDZIAŁU WARSZAWSKIEGO POLSKIEGO TOWARZYSTWA PEDIATRYCZNEGO

HISTORY OF THE WARSAW BRANCH OF THE POLISH PEDIATRIC SOCIETY

DEV. PERIOD MED., 2013, XVII, 4, 366-368

Rozwój towarzystwa naukowego jest zależny od liczby lekarzy zainteresowanych reprezentowaną przez nie dziedziną odczuwających potrzebę pogłębiania wiedzy, szukania rozwiązań trudnych problemów zawodowych oraz wymiany doświadczeń. Naprzeciw tym potrzebom wychodzi od wielu lat **Oddział Warszawski Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego (OWPTP)**. Jest on jednym z najdłużej działających oddziałów terenowych Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego (PTP).

Za początek działalności Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego uznaje się inauguracyjne posiedzenie sekcji Lekarzy Pediatrów przy Łódzkim Towarzystwie Lekarskim w dniu **24 października 1908 roku**, zwołane z inicjatywy doktora Józefa Brudzińskiego, który zostaje jej pierwszym przewodniczącym. Sekcja Lekarzy Pediatrów była zawiązkiem pierwszego w Polsce zrzeszenia pediatrów. Można z dumą powiedzieć: „Nie było państwa polskiego, ale byli polscy pediatrzy”.

Doktor Józef Brudziński, po przeniesieniu się do Warszawy, w 1910 roku zorganizował przy Towarzystwie Lekarskim Warszawskim sekcję pediatryczną, która nosiła nazwę „**Posiedzenie pediatrów przy Towarzystwie Lekarskim Warszawskim**”. Inauguracyjne posiedzenie sekcji pediatrycznej odbyło się **20 stycznia 1910 roku**, a jej przewodniczącym został Ludwik Anders. **Ten dzień można uznać za datę powstania OWPTP.**

Po utworzeniu sekcji pediatrycznej nawiązano kontakt z Międzynarodowym Stowarzyszeniem Pediatrów w Paryżu (*Association Internationale de Pediatrie*) i w 1912 roku ukonstytuowała się Sekcja Polska Międzynarodowego Stowarzyszenia Pediatrów. Polacy wzięli czynny udział w 1. Międzynarodowym Zjeździe Pediatrów w Paryżu (6-10 październik 1912 roku), gdzie wygłosili dwa referaty. Obydwie sekcje, w Łodzi i Warszawie, pracowały do I wojny światowej.

Dnia **19 marca 1917 roku** został zatwierdzony **pierwszy statut** nowego specjalistycznego stowarzyszenia pod nazwą **Polskie Towarzystwo Pediatryczne** (statut został podpisany przez założycieli: Ludwika Andersa, Józefa Brudzińskiego, Bohdana Korybut-Daszkiewicza, Tadeusza Kopcia, Juliana Kramsztyka, Władysława Szenajcha i Kazimierza Zielińskiego). Władze niemieckie ograniczyły jednak teren działalności Towarzystwa tylko do Warszawy i jej okolic.

Dnia **27 lutego 1918 roku** odbyło się **pierwsze posiedzenie organizacyjne**, a działalność Towarzystwa została rozszerzona na cały obszar Państwa Polskiego. Według

statutu PTP składało się ono z członków: założycieli, czynnych, popierających, korespondentów, dożywotnich oraz honorowych. Członkami czynnymi mogli być wszyscy polscy lekarze pediatrzy, a Ci co mieszkali poza Warszawą byli członkami korespondentami. Członkami popierającymi mogli być polscy lekarze interesujący się pediatrią, jak również inne osoby, chcące popierać zadania Towarzystwa. Członkiem dożywotnim zostawała osoba, która wpłaciła na cele Towarzystwa kwotę nie mniejszą niż 3 tysiące marek. Członkiem honorowym mogła być osoba bez względu na jej narodowość, która miała wybitne zasługi dla Towarzystwa. Zarząd wybierał spośród siebie prezesa, wiceprezesa, sekretarza, skarbnika i bibliotekarza. Posiedzenia naukowe były zwyczajne i kliniczne. **Posiedzenia zwyczajne**, na których poruszano tematy z dziedziny biologii dziecka, opieki nad dziećmi i młodzieżą oraz higieny szkolnej były przeznaczone dla wszystkich członków. **Posiedzenia kliniczne**, na których poruszano tematy z dziedziny patologii wieku dziecięcego były przeznaczone dla lekarzy.

Na pierwszym posiedzeniu dnia **27 lutego 1918 roku** został wybrany pierwszy dziesięcioosobowy skład zarządu oraz czteroosobowa komisja wyborcza, która miała przyjmować nowych członków. W skład zarządu wchodził: prezes L. Anders, wiceprezes J. Kramsztyk, sekretarz M. Erlichówna, skarbnik K. Jonscher i członkowie: B. Korybut-Daszkiewicz, T. Kopeć, Wł. Rodys, Wł. Szenajch i K. Zieliński. Po śmierci dr. L. Andersa w 1920 roku prezesem został Wł. Szenajch. **Pierwsze posiedzenie zarządu odbyło się 6 marca, pierwsze posiedzenie kliniczne 27 marca, a posiedzenie zwyczajne 10 kwietnia 1918 roku.**

Pierwszy statut Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego został zatwierdzony przez Polskie Władze w Warszawie w dniu **15 stycznia 1922 roku.**

Zarząd PTP w Warszawie do 1931 roku był zarządem centralnym dla całej Polski. Kiedy zaczęły powstawać oddziały Towarzystwa w innych miastach, do nazwy głównej PTP dopisywano nazwę oddziału. Wobec tego na ogólnym zgromadzeniu członków Towarzystwa **26 maja 1931 roku** zapadła decyzja, by Polskie Towarzystwo Pediatryczne w Warszawie przyjęło nazwę **Polskie Towarzystwo Pediatryczne Oddział Warszawski**. Władzą dla wszystkich oddziałów oraz reprezentacją stał się wówczas Zarząd Główny PTP z siedzibą w Warszawie. Do września 1939 roku powstało, poza Warszawą, 5 oddziałów: w Łodzi (11.12.1921), w Wilnie (marzec 1925), we Lwowie (23.03.1926), w Poznaniu

(20.04.1929), w Krakowie (1936). Liczba członków w dniu powstania Towarzystwa w 1918 roku wynosiła 23 osoby, ale szybko wzrosła i już w 1932 roku, w pięciu oddziałach PTP było 251 członków.

Zadania Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego w Warszawie polegały na szeroko rozumianej działalności społecznej (udział w przygotowaniu ustawy konstytucyjnej Rzeczypospolitej Polskiej, we wszystkich sprawach pilnych, związanych z ochroną zdrowia i rozwoju dziecka) oraz naukowej i dydaktycznej.

Po powstaniu Zarządu Głównego PTP, Oddział Warszawski Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego (OWPTP) zmienił również swoją funkcję. Oddział, już nie prowadził działalności ogólnopolskiej (biblioteka, czy wydawanie czasopisma *Pediatrics Polska*), a ograniczył się tylko do działań na terenie województwa mazowieckiego.

Pierwszym prezesem OWPTP był dr Łyskawiński (1932-1935), a w latach 1936-1939 dr H. Hirszfelldowa. Po II wojnie światowej kolejnymi prezesami OWPTP byli profesorowie, lekarze Rajmund Barański (1945-1949), Aniela Marks-Zakrzewska (1949-1951), Marta Stopnicka (1951-1953), Teofila Lewenfisz-Wojnarowska (1953-1956), Tadeusz Chrapowicki (1956-1958), Zofia Lejmbach (1958-1960), Halina Zapaśnik-Kobierska (1960-1963), Antoni Chrościcki (1963-1965), Halina Szczepańska (1965-1967), Alina Askanasowa (1967-1970), Janina Niżnikowska-Marks (1970-1971), Stanisława Wiernicka (1972-1974), Alicja Blaim (1974-1983), Teresa Wyszyńska (1983-1986), Jacek Grygalewicz (1986-1994), Maria Wróblewska-Kałużewska (1994 - 2003). Od 2003 roku do chwili obecnej Prezesem Oddziału jest prof. dr hab. n. med. Teresa Jackowska.

Od 1974 roku OWPTP posiada swój własny znaczek, ma swoje własne logo. Znaczek, na którym widać węża lekarskiego układającego się w literę P i zakończonego ogonem syrenki warszawskiej, jest godłem warszawskich lekarzy-pediatrów.

Działalność OWPTP obejmuje wiele obszarów, ale najważniejszym celem jest rola dydaktyczna poprzez podnoszenie wiedzy i umiejętności zawodowych zarówno lekarzy pediatrów, specjalizujących się w pediatrii oraz lekarzy rodzinnych, którzy obecnie także sprawują opiekę nad dziećmi. Służą temu konferencje naukowo-szkoleniowe, kursy medyczne organizowane początkowo co miesiąc (do 2007 roku), a następnie z powodu coraz większej liczby wydarzeń medycznych w Warszawie, co dwa miesiące. Od 2012 roku konferencje naukowo-szkoleniowe odbywają się 3-4 razy do roku, a co miesiąc organizowane są warsztaty interaktywne. W konferencjach naukowo-szkoleniowych uczestniczyło do 400 lekarzy, zaś w warsztatach (obecnie odpowiedzialna jest dr. n. med. M. Wielopolska), celem umożliwienia interaktywnego udziału słuchaczy, maksymalnie do 50 lekarzy. Na konferencjach, kursach medycznych, warsztatach poruszane są najbardziej aktualne zagadnienia z pediatrii, zarówno dotyczące wiedzy tzw. ogólnopediatrycznej, jak i specjalistycznej, której znajomość jest konieczna w codziennej praktyce. Na konferencjach miały miejsce różne cykle naukowe, jak np. „powtórka z pediatrii”. Wszystkie informacje o działalności OWPTP, tematy konferencji, kursów, warsztatów znajdują się na stronie www.owptp.pl, utworzonej w 2004 roku i aktywnie prowadzonej do chwili obecnej (odwiedziło ją już 593 659

osób). Od powstania Kliniki Dziecięcej przy ul. Litewskiej do czerwca 2003 roku wszystkie posiedzenia odbywały się w sali dydaktycznej szpitala, a od 2004 roku, ze względu na dużą frekwencję i zmieniające się uwarunkowania, w różnych salach dydaktycznych (Ośrodka Sportowo-Rekreacyjnego przy ul. Polnej, Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego przy ul. Marymonckiej). Obecnie w dużej sali konferencyjnej hotelu i zawsze połączone są ze spotkaniami z ordynatorami oddziałów pediatrycznych województwa mazowieckiego.

Dążąc do wdrożenia do działalności klinicznej i naukowej młodych pediatrów w 2012 roku został utworzony **Klub 35** (odpowiedzialny lekarz-rezydent Łukasz Dembiński). W ramach Klubu młodzi lekarze mają możliwość prezentacji ciekawych przypadków klinicznych na konferencjach naukowo-szkoleniowych. Dla aktywnych młodych lekarzy, członków Oddziału, którzy prezentują się w ramach Klubu 35, OWPTP funduje liczne nagrody (podręczniki medyczne, drobny sprzęt medyczny, udział w zjazdach i konferencjach).

W 2007 roku OWPTP zorganizował w Warszawie 100-lecie Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego, które było wielkim wydarzeniem dla pediatrów z całej Polski. Galę PTP zaszczyliło swoją obecnością wielu wybitnych Gości w tym posłowie RP, oraz małżonka byłego prezydenta RP Pani Jolanta Kwaśniewska.

OWPTP był również organizatorem pierwszego cyklu Konferencji „Standardy w Pediatrii” w dniu 27.11.2010 roku.

Pod patronem OWPTP odbywają się też ogólnopolskie konferencje pediatryczne (*Pediatrics po Dyplomie*, *Warszawska Jesień Pediatryczna*) oraz Zjazdy Pediatrycznych Studenckich Kół Naukowych, na których najlepsze prezentowane prace są nagradzane.

Jednym z celów Oddziału jest także integracja środowiska pediatrycznego Warszawy i Mazowsza. Służą temu działania wspomagające i broniące istnienia, jak i prawidłowego funkcjonowania oddziałów pediatrycznych (Siedlce, Pułtusk, Radom), co w obecnej sytuacji nie jest proste (niska wycena procedur pediatrycznych, niedostateczna liczba pediatrów, dysproporcje w wynagradzaniu lekarzy).

Integracji służy też podtrzymywanie więzi z Seniorami – pediatrami. Każdego roku w styczniową niedzielę w Klubie Lekarza odbywają się spotkania opłatkowe Zarządu OWPTP z Seniorami naszego Oddziału, za których organizację odpowiedzialne są dr Ilona Szilágyi-Pągowska i Mirosława Sielska. Uczestniczy w nich około 80 osób. Istnieje wówczas możliwość spotkania się z koleżankami i kolegami, dając okazję do wspomnień ze wspólnej pracy, do podtrzymania dawnych przyjaźni, a młodszym kolegom – aktywnym organizatorom spotkania możliwość rozmowy przy świątecznym stole ze swoimi stale aktywnymi nauczycielami.

Członkowie OWPTP są licznie nagradzani i wyróżniani przez władze PTP za swoją działalność na rzecz dzieci, pediatrów i pediatrii.

Honorowymi Członkami PTP są Profesorowie: K. Bożkowska, M. Goncerzewicz, D. Łozińska, J. Niżnikowska-Marks, T. Wyszyńska, W. Kawalec, J. Grygalewicz, T. Mazurczak, A. Rogóyski. **Medale im. Profesora Brudzińskiego**, najwyższe odznaczenie PTP otrzy-

mali Profesorowie: Z. Rajtar-Leontiew, K. Rowecka-Trzebicka, A. Dobrzańska, J. Grygalewicz, A. Rogóyski, M. Wróblewska-Kałużewska, A. Milanowski, J. Kopczyńska-Sikorska, E. Bernatowska, A. Radzikowski, J. Ryżko, H. Szajewska, T. Jackowska oraz doktorzy J. Kansy, I. Szilágyi-Pągowska, M. Parys, M. Partyka, M. Sielska--Wojtaszek. **Oskarem Pediatрії** (statuetka nadawana przez Prezesa PTP) wyróżnieni zostali Profesorowie: K. Bożkowa, J. Grygalewicz, T. Mazurczak, A. Milanowski, J. Socha, T. Jackowska, a także za wprowadzenie bezpłatnych szczepień przeciwko pneumokokom dla dzieci (24-36 mies.) w Warszawie Dyrektor Biura Polityki Zdrowotnej M.St. Warszawa Pan Dariusz Hajdukiewicz.

Ponadto bardzo wielu lekarzy, aktywnych członków OWPTP, otrzymało Honorowe **Dyplomy PTP** (wszyscy członkowie Zarządu).

OWPTP jest obecnie najliczniejszym i ocenianym przez wielu pediatrów jako najbardziej aktywny oddział PTP. W **listopadzie** 2013 roku OWPTP liczył 852 członków, w tym 551 aktywnych (na bieżąco opłacających składki) i 174 członków emerytowanych (pozostałych 127 członków jest zawieszonych z powodu nie płacenia regularnie składek). Od 2008 roku przyjmowanych jest rocznie od 26 do 67 nowych członków (w latach 2008-2013 przybyło 250 nowych członków). Oddział posiada aktualną elektroniczną bazę danych swoich członków (ogromna zasługa obecnego sekretarza dr. Piotra Hartmanna). Na comiesięcznych zebraniach Zarządu OWPTP poruszane są najbardziej aktualne sprawy pediatрії w Warszawie i województwie mazowieckim, omawiany jest program posiedzeń naukowych oraz przyjmowani są nowi członkowie.

Prof. nadzw. CMKP, dr hab. n. med. Teresa Jackowska
Przewodnicząca Oddziału Warszawskiego
Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego

Za pomoc w napisaniu historii OWPTP składam ogromne podziękowania Pani Profesor Zofii Rajtar-Leontiew, Panom Profesorom: Jackowi Grygalewiczowi, Andrzejowi Milanowskiemu oraz Doktor n. med. Ilonie Szilágyi-Pągowskiej.